

Utbildningsinspektion i Backluraskolan, förskoleklass, grundskola årskurs 1–6 samt obligatorisk särskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Backluraskolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	4
Bedömning av förutsättningarna	8

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Backluraskolan den 17 och 18 oktober 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästa inspektionstillfälle. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Stockholms kommun och Backluraskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Backluraskolan intervjuades elever, personal, rektorn samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna förde även informella samtal med lärare och elever. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklass, i skolans samtliga årskurser samt i träningsskolan. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Backluraskolan

Backluraskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	49
Grundskola	320
Obligatorisk särskola	9

Backluraskolan ligger i Hässelby villastad i Hässelby-Vällingby stadsdel i nordvästra delen av Stockholms kommun.

Backluraskolan leds av en rektor och en biträdande rektor. Skolan är inrymd i ett flertal byggnader och skolverksamheten är organiserad i fem arbetsenheter; två enheter med förskoleklass och årskurserna 1–2, en enhet med årskurserna 4–5, en enhet med årskurserna 3 och 6 samt en enhet för den obligatoriska särskolan, träningsskolan. Varje enhet har en arbetslagsledare som tillsammans med rektorn och den biträdande rektorn ingår i skolans ledningsgrupp.

Skolans ledning har initierat en omorganisation av verksamheten som syftar till att skapa förutsättningar för ett mer flexibelt nyttjande av såväl skolans resurser som lärarnas kompetens. Förändringarna är tänkta att genomföras successivt under år 2007. Tvärgrupper har bildats för att diskutera omorganisationen och dess möjligheter och en stor del av skolans mötestid upptas höstterminen 2006 av dessa diskussioner.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Backluraskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Backluraskolan är en väl fungerande skola med ett varierat och flexibelt arbetssätt och en mycket engagerad personal. Skolan har en tydlig ledningsorganisation som arbetar för att skolans resurser skall utnyttjas på bästa sätt. Arbetet med normer och värden är väl utvecklat och de flesta elever upplever att de trivs och är trygga. Träningsskolan ger alla elever en individanpassad undervisning där hänsyn tas till varje elevs speciella behov.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör ingen systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte författningarnas krav (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör arbeta för att förbättra elevernas kännedom om målen i samtliga ämnen. Vidare bör skolan förbättra elevernas möjligheter till inflytande över

undervisningen så att de, i takt med stigande ålder, successivt utvecklar ett allt större inflytande över sin utbildning.

- Skolan bör förbättra resultatet av värdegrundsarbetet ytterligare så att alla elever känner trygghet och skolans arbete med likabehandlingsplanen bör förbättras.
- Skolan bör se över hur och i vilken omfattning stöd, förutom i svenska och matematik, ges så att alla elever i behov av särskilt stöd får det.
- Elevernas individuella utvecklingsplaner bör utvecklas så att de tydligare beskriver vilka insatser som skall göras av skolan för att eleven skall ha framgång i skolarbetet.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras genom att tydligare kopplas till elevernas resultat i samtliga ämnen samt till resultaten av hur eleverna utvecklas i riktning mot läroplanens strävansmål.
- Rektorn bör delta i elevvårdskonferensen i större utsträckning.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och de nationella kursplanerna och programmålen.

Enligt skollagen är förskoleklassen en del av skolan och det första steget i att genomföra och uppfylla läroplanens mål. Förskoleklassen skall vara ett möte mellan, och en integrering av, de olika kulturerna i förskolan och skolan. I Backluraskolan ingår förskoleklassen i samma arbetslag som årskurserna 1 och 2. Förskollärarna följer med barnen under höstterminen i årskurs 1 och personalen samarbetar även inom ett projekt om språklig medvetenhet för barnen i förskoleklassen och årskurs 1. Intervjuad personal tycker dock att samarbetet mellan förskoleklassen och grundskolan ytterligare kan förstärkas och hoppas att den tidigare nämnda omorganisationen skall bidra till detta. Inspektörerna bedömer att barnen i förskoleklassen ges goda möjligheter till utveckling och lärande och en grund för fortsatt skolgång.

Inspektionen visar att de kunskapsresultat som finns att tillgå på skolnivå är goda. Enligt skolans egna uppgifter bedömdes 93 procent av eleverna uppnå målen på de nationella ämnesproven i årskurs 5 i svenska och engelska vårterminen 2004. Motsvarande siffra i matematik var 92 procent. Vårterminen 2005 uppnådde 94 procent av eleverna målen i svenska och engelska medan 96 procent bedömdes uppnå målen i matematik. Inspektörerna konstaterar att det i övriga ämnen inte görs någon systematiserad uppföljning på skolnivå av elevernas kunskapsresultat och bedömer att skolan måste följa upp och utvärdera resultaten av elevernas kunskapsresultat i årskurs 5 i alla ämnen på skolnivå.

I elevintervjuer framkommer att elevernas kännedom om målen i respektive ämne varierar beroende på lärare och i viss mån på arbetslagstillhörighet. Eleverna har en viss kunskap om målen i svenska, engelska och matematik men kunskapen om målen i övrigt är överlag svag. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör arbeta för att förbättra elevernas kännedom om målen i samtliga ämnen.

Backluraskolan uppvisar ett bra resultat i förhållande till läroplanens strävansmål avseende normer och värden. Många elever visar i samtal med inspektörerna och i sitt agerande att de har en god förmåga att förstå andra människors olikheter samt visar respekt för varandra och sin skolmiljö.

Flertalet av de intervjuade eleverna upplever skolmiljön som trygg, vilket bekräftas av både elevernas vårdnadshavare och skolans personal. Enstaka elever, särskilt i de lägre årskurserna, signalerar emellertid i intervjuer med inspektörerna att de ibland upplever skolmiljön som otrygg och att kränkningar förekommer. I föräldraintervjuer framkommer också att enstaka kränkningar har förekommit. Inspektörerna bedömer därför att skolan, trots stora insatser, ytterligare bör stärka resultatet av värdegrundsarbetet så att alla elever känner trygghet i skolan.

Eleverna i träningsskolan når i hög grad sina individuellt uppsatta mål. Personalen arbetar metodiskt med att stärka dessa elevers självkännet, självförtroende och kunskaper. Träningsskolans lokaler är integrerade med grundskolans och personalen samarbetar med vissa grundskoleklasser för att ytterligare öka integrationen, bland annat genom att bjuda in de yngre årskursernas barn till besök i träningsskolan. Inspektörerna bedömer att träningsskolans resultat avseende både kunskaper och arbetet med normer och värden är goda.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolläring och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Enligt läroplanen skall läraren tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen och förbereda eleverna för delaktighet och medansvar. I elevintervjuer framkommer att elevernas möjlighet till inflytande över undervisningen varierar beroende på vilka lärare de har. Inflytandet inskränker sig enligt eleverna som regel till att de får välja mellan olika uppgifter som lärarna har fastställt på förhand. En del lärare medger att den möjlighet till inflytande som de ger eleverna är begränsad. Flera lärare framhåller dock att de låter eleverna bestämma hur de vill arbeta med olika moment och att de efterfrågar elevernas åsikter. Några lärare uppger också att de låter eleverna bestämma inriktning på undervisningen inom bland annat de naturorienterade ämnena. Inspektörerna bedömer, trots ovannämnda goda exempel, att skolan bör stärka elevernas möjligheter till inflytande på undervisningen, så att eleverna i takt med stigande ålder successivt utvecklar ett allt större inflytande över sin utbildning oberoende av vilken lärare de har.

Flertalet intervjuade anser att Backluraskolans arbetsmiljö är lugn och trygg. Skolan arbetar med kamrattstöd, etiska samtal och så kallade kompisamtal.

Samtliga i personalen har också fått utbildning i och arbetar nu med KOMET-metoden¹. Skolpsykologen hade höstterminen 2005 en studiedag om stress ur ett elevperspektiv och ger också lärarna handledning vid behov. Inspektörerna bedömer att Backluraskolans arbete med normer och värden är av god kvalitet. Se dock även under Bedömning av resultaten.

Skolan har en likabehandlingsplan² som inte helt uppfyller den nya lagens krav. Bland annat saknas en aktuell kartläggning av rektorsområdets behov i förhållande till de fem diskrimineringsgrunderna. Inspektörerna vill även i detta sammanhang påminna skolan om att nya bestämmelser trädde i kraft den 15 oktober 2006 som innebär att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med likabehandlingsplanen bör förbättras, dels mot bakgrund av att ett fåtal elever, som tidigare nämnts under Bedömning av resultaten, inte alltid känner sig trygga i skolmiljön, dels på grund av att likabehandlingsplanen inte helt uppfyller de krav som ställs på en sådan plan.

Skolan samverkar med föräldrarna på flera sätt. Vissa klasser har veckobrev eller en skoldagbok som eleverna tar med hem en gång i veckan. I träningsskolan har eleverna en föräldrabok som följer med eleverna mellan hem och skola varje dag där både föräldrar och lärare skriver vad som hänt under skoldagen respektive under fritiden. Inspektörerna bedömer skolans samverkan med föräldrarna som god.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Inspektörernas samlade intryck är att det bland Backluraskolans lärare finns en aktiv och levande diskussion om kunskapsbegrepp, kunskapskvaliteter och om hur kunskapsutveckling sker hos eleverna. Lokala tolkningar av kursmålen finns men dessa håller på att revideras i samband med skolans deltagande i det kommunövergripande samarbetet om rättvis bedömning och betygsättning.

Vid inspektörernas besök observerades varierande arbetsformer där elevernas förmåga att arbeta kreativt och att samarbeta aktivt tränades. Lärarna uppgav att eleverna har förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra och att det finns möjligheter för eleverna att arbeta i sin egen takt.

Arbetslagen arbetar, enligt samstämmiga uppgifter från rektorn, intervjuad personal samt en del föräldrar, mycket självständigt och ibland olika. Den stundande omorganisationen är, enligt skolledningen, tänkt att avhjälpa detta. Inspektörerna vill, trots detta, påminna skolan om risken av att det skapas ”flera skolor i skolan” och om vikten av att alla elever garanteras en likvärdig undervisning oavsett vilket arbetslag de tillhör.

I träningsskolan utvärderas arbetssätt tillsammans med föräldrarna och personalen arbetar kontinuerligt för att finna den bästa metodiken för varje enskild elev. Inspektörerna bedömer att träningsskolans arbete med innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen är bra.

¹ SkolKomet är ett program med särskilda insatser riktade mot elever med beteendeproblem och insatser som riktar sig till klassen som helhet. I SkolKomet träffas skolpersonal i mindre grupper för att få utbildning och handledning. SkolKomet (KOMmunikationsMETod) handlar om hur lärare kan kommunicera med eleverna på ett bra sätt.

² Se Skolverkets Allmänna Råd 2006: För arbetet med att främja likabehandling.

Individanpassning och stöd

Från och med vårterminen 2006 skall varje elev ha en individuell, framåtsyftande utvecklingsplan som ska följa eleven genom grundskolan. Alla elever på Backluraskolan har individuella utvecklingsplaner. Inspektörerna bedömer dock att dessa överlag bör utvecklas så att de tydligare beskriver vilka insatser som skall göras av skolan för att eleven skall ha framgång i skolarbetet.

Av inspektionen framgår att skolan kontinuerligt genomför olika pedagogiska diagnoser i matematik och svenska både på grupp- och individnivå i årskurs 1–6 för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Även resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 utgör en viktig del i detta arbete. Klasskonferenser genomförs varje läsår där alla elever och alla ämnen diskuteras. Även på arbetslagsnivå följer skolan upp och analyserar resultaten av vidtagna stödåtgärder. Särskilt stöd ges emellertid främst i matematik och svenska. Enligt skolledningen får i stort sett alla elever det stöd de behöver. Denna uppfattning har inte stöd hos delar av den intervjuade personalen som anser att flera elever saknar stöd, exempelvis i engelska men också i övriga ämnen. Vissa lärare och en del föräldrar anser också att stöd i övrigt saknas. Som exempel anføres att det saknas arbetsro i vissa klasser, något som styrks vid elevintervjuer och vid verksamhetsbesök i enstaka klasser. Skolledningen är medveten om detta och försöker omfördela personalresurser för att förbättra situationen i dessa klasser. Inspektörerna bedömer att skolans rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd i svenska och matematik fungerar väl och att skolans arbete med särskilt stöd i dessa ämnen är av mycket god kvalitet. Däremot bör skolan, enligt inspektörernas bedömning, se över hur och i vilken omfattning stöd i övrigt ges så att alla elever i behov av särskilt stöd får detta.

I träningsskolan anpassas all undervisning utifrån varje elevs speciella behov och alla elever får, enligt intervjuad personal och föräldrar, det stöd de behöver.

Utvärdering av lärandet och bedömning

Skolan genomför utvecklingssamtal med elevernas vårdnadshavare en gång per termin eller oftare vid behov. Individuella utvecklingsplaner, se även under avsnittet Individanpassning och stöd, skrivs för alla elever och dessa används som underlag vid utvecklingssamtalen.

Som tidigare påtalats gör Backluraskolan inte en systematiserad uppföljning på skolnivå av hur eleverna utvecklas i riktning mot kunskapsmålen i samtliga ämnen. Skolan saknar även en systematisk uppföljning av hur eleverna utvecklas i riktning mot läroplanens strävansmål; exempelvis elevernas förmåga att arbeta utforskande, att självständigt formulera synpunkter, att inta ett kritiskt förhållningssätt, att lyssna, diskutera och argumentera med mera. Detta gäller också strävansmålen som omfattar uppdraget att utveckla elever i enlighet med värdegrunden i läroplanen. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör utveckla arbetet med analys och uppföljning av hur eleverna utvecklas i riktning mot läroplanens strävansmål.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

En skolas kvalitetsarbete syftar till att kontinuerligt identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga för arbetet mot de nationella målen och till att utveckla arbetsprocesser.

Kvalitetsarbetet bör även inbegripa en bedömning av resultat och måluppfyllelse och en analys av vilka åtgärder som behöver vidtas vid bristande måluppfyllelse. Den skriftliga kvalitetsredovisningen³ är ett verktyg för att regelbundet stämna av hur långt verksamheten kommit i det löpande förbättringsarbetet.

Backluraskolan har ett i vissa avseenden fungerande och systematiskt kvalitetsarbete. Kvalitetsredovisningen, benämnd "Backluraskolans kvalitetsuppföljning 2005" innehåller förutsättningar och mål för verksamheten. Även vissa elevresultat finns med såväl som resultat av åtgärder i föregående års kvalitetsredovisning och åtgärder för utveckling. Emellertid skulle, enligt inspektörernas bedömning, skolans analys och bedömning av måluppfyllelsen kunna utvecklas betydligt om skolan hade fler samlade resultat att tillgå; exempelvis utifrån strävansmålen i läroplanen, se även avsnittet Utvärdering och bedömning, och elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen. Inte heller träningsskolans resultat finns med i kvalitetsredovisningen.

Kvalitetsredovisningen är enligt rektorn i stort sett en produkt av hennes arbete och en strategi för hur även lärare, elever och deras vårdnadshavare fortsättningsvis skall involveras i arbetet med kvalitetsredovisningen saknas, enligt inspektörerna, i viss utsträckning. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte uppfyller förordningens krav. Bland annat saknas i stor utsträckning resultat, bedömning och analys av måluppfyllelsen. Den bristande delaktigheten i arbetet med kvalitetsredovisningen bland skolans personal, elever och deras vårdnadshavare medför enligt inspektörerna att den inte heller fungerar som ett led i skolans kontinuerliga arbete med uppföljning och utvärdering av verksamheten. Inspektörerna bedömer därför att skolans kvalitetsarbete bör förbättras och att skolans kvalitetsredovisning måste förbättras.

Ledning och intern kommunikation

Rektorn för Backluraskolan har varit på skolan i nio år och den biträdande rektorn rekryterades i mars 2006. Rektorn har genomgått den statliga rektorsutbildningen och den biträdande rektorn följer höstterminen 2006 denna utbildning. Inspektionen visar att rektorn är väl känd bland elever, lärare och föräldrar och att ansvarsfördelningen inom skolledningen överlag uppfattas som tydlig. Rektorn är väl förtrogen med skolans dagliga verksamhet och tar ett övergripande ansvar för den pedagogiska och administrativa utvecklingen. En del föräldrar säger dock att de inte alltid får återkoppling på av rektorn vidtagna åtgärder.

I inspektionen framkommer att rektorn inte alltid deltar vid skolans elevvårdskonferenser. Inspektörsteamet vill göra ledningen uppmärksam på att rektorn skall ingå som ledamot i elevvårdskonferensen. Möjligheten att hålla sammanträde med elevvårdskonferensen utan att rektorn är närvarande får inte brukas i en sådan omfattning att skolan i praktiken kringgår förbudet för rektorn att sätta annan i sitt ställe. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör ändra sina rutiner i detta avseende. Inspektörerna bedömer vidare att skolans ledningsgrupp fungerar bra för styrning, att rektorn är väl förtrogen med skolans arbete och överlag utövar ett tydligt pedagogiskt ledarskap.

³ Se Skolverkets Allmänna råd och kommentarer 2006: Kvalitetsredovisning

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

I Backluraskolan har timplanen tidigare stämts av mot Hässelby Villastads skola dit de flesta eleverna går i årskurs 7. Eftersom skolan planerar ett tätare samarbete med Hässelby Villastads skola kommer enligt rektorn en ny avstämning av timplanen att göras. Av inspektionen framgår att alla elever får sin garanterade undervisningstid, att skolan inventerar behovet av modersmålsundervisning samt att utbildningen är avgiftsfri.

Backluraskolan har, såvitt inspektörerna kan bedöma, god tillgång till personal med särskild kompetens; skolan har en skolsköterska anställd på 70 procent och en psykolog arbetar 40 procent. En heltidsanställd specialpedagog är under detta läsår tjänstledig 50 procent för ett forskningsuppdrag i stadsdelen och arbetar på skolan 50 procent. Psykologen och specialpedagogen arbetar delvis med att handleda lärarna och specialpedagogen utvärderar också kontinuerligt elevernas kunskaper, se även under avsnittet Individanpassning och stöd. Det finns även fyra resurslärare som arbetar med att hjälpa elever i behov av särskilt stöd, främst i matematik och svenska. Lärarna på Backluraskolan är, enligt rektorn, i mycket stor utsträckning behöriga för den undervisning de i huvudsak bedriver och för de ämnen de undervisar i.

Skolan har god tillgång på materiella resurser; exempelvis en datasal som används i undervisningen och ett välutrustat bibliotek med generösa öppettider.

Inspektörerna bedömer att skolan har god tillgång på utbildad personal samt att de materiella resurserna är goda.

Datum	Ort
2007-06-20	Stockholm

Lotta Hedén
Annica Nilsson